

İSKOÇYA GÖREV DÖNÜŞ RAPORU

Ajansımızın EURADA üyeliği kapsamında Avrupa'daki kalkınma ajansları ile geleceğe dönük işbirliği imkanlarını araştırmak ve geliştirmek, bölgesel kalkınma konusunda iyi uygulama örneklerini yerinde incelenmek amacıyla Glasgow'da ve diğer 12 şubesiyle İskoçya'nın güney bölgesinde faaliyet gösteren Scottish Enterprise koordinasyonunda İskoçya'nın kuzey bölgesi de dahil olmak üzere çeşitli kurumlara çalışma ziyaretleri düzenlenmiştir.

❖ KISACA İSKOÇYA

İskoçya, Birleşik Krallık'ı oluşturan 4 ülkeden biridir. İskoçya, İngiltere'den sonra en fazla nüfusa sahip olan 2. Birleşik Krallık ülkesidir. Üçte birini kapladığı Britanya adasının en kuzeyinde yer alır. Güneyde İngiltere'ye komşu olan ülkenin doğusunda Kuzey Denizi, batısında ise Atlantik Okyanusu yer alır.

Coğrafi olarak İskoçya, kuzeyden güneye 92 ana bölgeye ayrılmıştır. Bunlar dağlık bir bölge olan Highlands, deniz seviyesine yakın olan Central Belt ve tepelik bir araziden oluşan Southern Uplands'dir. İskoçya nüfusunun çoğu Edinburgh, Glasgow ve Stirling gibi en önemli şehirlerin içinde yer aldığı Central Belt bölgesinde yaşamaktadır. Bunun yanında İskoçya'ya bağlı 130'u yerleşim bölgesi olan 790 ada vardır. İskoçya'nın nüfusu 5,2 milyon olup en kalabalık şehri 592,820 kişi ile Glasgow'dur. Edinburgh, (486,120), Aberdeen (217,120), Dundee (144,290), Inverness (56,660) ve Stirling (89,850) diğer önemli şehirleridir. Ülkede, kişi başına yaklaşık 20,000 pound milli gelir düşmektedir.

İskoçya bağımsız bir ülke olmasa da kendine ait bir bayrağı, başkenti ve parlamentosu vardır. 2014 yılında Bağımsızlık Referandumu yapılacak olup Birleşik Krallık'tan ayrılma ihtimali bulunmaktadır. İskoçlar, kendi kültürlerine ve geleneklerine bağlı, geçmişlerini sürekli canlı tutan, tarihe önem veren bir millet olarak tanınmaktadır.

❖ İSKOÇYA VE KALKINMA

İskoçya’da kalkınma genel olarak ekonomik açıdan ele alınmaktadır. Genel koordinasyon İskoç hükümetinde olup diğer bütün aktörler, hükümetin hazırlamış olduğu Government Economic Strategy (GES) planına uygun bir çalışma yapmaktadırlar. Genel olarak Avrupa Birliği (AB) fonlarının kullanıldığı yatırımlarda kamu kaynağı ve yararlanıcıların katılım payları da yer almaktadır. AB fonlarının önemli bir payının olmasından ötürü kalkınmanın ana aktörlerinden birini Scotland Europa oluşturmaktadır. Scottish Enterprise, Highlands&Islands Enterprise, Scottish Development International, Skills Development Scotland ve Scottish Investment Bank kalkınmanın diğer önemli aktörlerini oluşturmaktadırlar.

Ziyaret toplamda beş gün olarak planlanmış ve ilk ziyaret Scotland Europa kurumuna yapılmıştır. Burada ilk sunumu ve açılış konuşmasını AB Fon Yöneticisi Lesley Cannon yapmıştır. Sonrasında İskoç hükümetinden Yapısal Fonlar Direktörü Shane Rankin hizmetlerinden kısaca bahsetmişlerdir. Kendilerine ev sahipliğinden ötürü teşekkür etmek amacıyla Genel Sekreterimiz tarafından OKA hatırası takdim edilmiştir.

Brüksel ve İskoçya merkezli olan kurum deneyimli ve uzman kadrosu ile, Scotland Europa, İskoçya ve Avrupa arasındaki istihbarat, politika analizi ve stratejik finansman konularında danışmanlık sağlayan ve bağları güçlendirmeyi amaçlayan bir kurumdur. AB düzenlemelerinin İskoçya’nın kamu ve özel sektörüne olan etkilerini analiz eden kurum, AB’den tahsis edilecek fonlar için lobicilik yapmaktadır.

Brüksel’deki İskoçya Evi, İskoç Hükümeti AB Ofisi, İskoç Parlamentosu, Highlans&Islands Avrupa Ortaklığının yanı sıra diğer önemli Avrupalı ortaklarının ofislerine ev sahipliği yapmaktadır. Bir ortaklık yapısına sahip olan kurumun Scottish Enterprise ve Highlands&Islands Enterprise ile yakın ilişkisi olup, AB fonlarını bu kurumlar aracılığı ile dağıtmaktadırlar.

İrtibat Kişisi: Lesley Cannon

Scottish Enterprise hakkında bilgilendirmeyi ziyaretimizin genel sorumlusu Liz Gribben yapmıştır. Kurum hakkında genel bilgi verdikten sonra Program yönetimi ile izleme ve değerlendirme hakkında birim sorumluları ayrıca detaylı bilgilendirme yapmışlardır. Helen McNeill, Scottish

Enterprise adına izleme ve değerlendirme faaliyetlerini detaylıca anlatmış ve ekibimizin sorularını yanıtlamıştır. Yapısal fonların değerlendirmesi hakkında ise Robert McGhee bilgilendirme yapmıştır.

Scottish Enterprise 1975 yılında kurulmuş olan İskoçya Kalkınma Ajansı ve İskoçya Eğitim Ajansının birleşmesiyle 1 Nisan 1991 yılında kurulmuştur. Günümüzde yaklaşık 1000 personel ve 12 ofis ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Finansman kaynağının büyük bölümünü İskoçya Hükümeti sağlarken, gayrimenkul değerlendirme ve varlık satışları da diğer kaynaklarını oluşturmaktadır. 3 yıllık stratejik planlarla çalışan kurum 2012 yılı için 332 milyon Pound bütçe ayırmıştır. Ekonomik büyüme, düşük karbon tüketimi, altyapı, iş danışmanlığı ve ortaklık kültürünü geliştirmeyi kendisine misyon edinen Scottish Enterprise yaklaşık 10000 firma ile ortak çalışma yapmıştır. Son on yılda 40000 yeni istihdam oluşturan kuruluş 2011-2014 stratejik planında 4000 yeni istihdam hedeflemişlerdir.

RSA (Regional Selective Assistance) destekleri hakkında Allan McCabe ekibimizi bilgilendirmiştir. RSA hibe programları ile istihdama yönelik projelere 50.000-250.000 Pound arasında destekler sunulmaktadır. Bu projeler bir yatırım projesi gibi ele alınıp 3 yıl içerisinde başa baş noktasına ulaşmaları beklenmektedir. İşletmelerin yaşam eğrisinin her dönemine yönelik ayrı ayrı programları mevcuttur. Girişimcilik, işletmenin büyütülmesi ve işletmelerin fonlanması farklı çalışmalarla ele alınmaktadır.

2010 yıllık raporuna göre 74 milyon pound yatırımla 179 proje desteklenmiştir. Yiyecek ve sağlık sektörüne odaklanılmış ve üretici firmalara 21 milyon pound yatırım yapılmıştır. İskoçya Yatırım Bankası kurularak 125 işletmeye kredi desteği verilmiştir. İskoçya’da bilgisayar oyunları tasarımı ve yenilenebilir enerji gözde sektörler olup destekledikleri projelerin getirisi 1’e 3,2 olarak yansımıştır.

Detaylı bilgi için: <http://www.scottish-enterprise.com/>

İrtibat Kişisi: Liz Gribben Liz.Gribben@scotent.co.uk

Highlands&Islands Enterprise, 1965 yılında kurulmuş olan Highlands&Islands Kalkınma Kurulu’nun devamı olarak 1991 yılında kanunla kurulmuştur. Kanunlarla kurulmuş olmasına rağmen kendi bütçesi ve fon dağıtım açısından kendi yönetimi olan özerk bir yapıya sahiptir. Aynı zamanda

İskoç hükümetine karşı mali sorumluluğu da bulunmaktadır. Brüksel ve Edinburg’da birer ofisi bulunmakla birlikte bölgesinde bulunan 12 ofisi ile hizmet vermektedir.

Bütçesinin büyük bir kısmı İskoç hükümeti tarafından hibe amaçlı sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra daha önce satın almış oldukları gayrimenkul değerlerini kiraları da önemli bir gelir kalemi olmaktadır. Highlands&Islands Enterprise da Scottish Enterprise gibi AB fonlarının bölgeye dağıtılmasında stratejik bir ortak olarak görev yapmaktadır. Asıl görevleri hibe sağlamak olup, bunun uygun olmadığı durumlarda kredi desteği ve varlık yatırımı gibi yöntemlerle de destek olmaktadır.

Yaşam bilimleri ve yenilenebilir enerjinin önemli bir sektör olduğu bölgede yaklaşık 14 teknik okul birleştirilerek Highlands & Islands Üniversitesi kurulmuştur. Yine bölgedeki yerel kuruluşların bir araya gelmesiyle Highlands & Islands Avrupa Ortaklığı oluşturulmuş ve AB fonlarının bölgeye çekilmesi amacıyla faaliyet yürütmektedirler.

Bölge yüzölçümü itibariyle İskoçya'nın büyük bir bölümünü oluşturmalarına rağmen dağlık ve kuzeyde olması nedeniyle km²'ye 10 kişi düşmektedir. Highlands&Islands Enterprise bölge nüfusunu artırma amaçlı göç çekme noktasında gayret içerisinde bulunmaktadır. Dalgadan ve rüzgar enerjisinden yararlanma amacıyla bölgeye yatırım çekmeyi başarmışlardır. Yaklaşık 250 çalışanı ile bölgeye danışmanlık desteği sağlamakta ve her an başvuru kabul edebilmektedirler.

Detaylı bilgi için: <http://www.hie.co.uk/>

İrtibat Kişisi: Alastair Nicolson alastair.nicolson@hient.co.uk

İskoçya Uluslararası Kalkınma hakkında Carl Gardiner ve Dr. Abdel Hadi Fawzi ekibimizi bilgilendirmişler ve ülkemiz ve bölgemiz hakkında bilgilendirilmişlerdir.

İskoçya Uluslararası Kalkınma; 1981 yılında kurulan Locate in Scotland ve 1991 yılında kurulan Scottish Trade International'ın bir araya getirilmesiyle 2001 yılında yeniden oluşturulmuş bir kurumdur. 90'ı 15 ülkede bulunan 23 ofiste çalışmak üzere ve 160 tanesi de İskoçya'da görev yapmak üzere yaklaşık 250 çalışanı bulunmaktadır. Yıllık yaklaşık 25 milyon pound bütçeye sahip olan kurum 2001'den itibaren 360 yerli yatırımcıyla iş yapmış ve yaklaşık 120.000 kişiye istihdam sağlamıştır.

Yabancı yatırımcının İskoçya'ya yatırım yapmasını sağlamak yanında yaklaşık 1055 İskoç firmasının da ihracat yapabilmesine yardımcı olmuşlardır. Uluslararası yatırım projeleri kapsamında yaklaşık 2000'i yüksek gelirli olmak üzere toplam 7000 kişi istihdam edilmiştir. Yatırımların tüm İskoçya'ya yayılması noktasında; Birleşik Krallık Ticaret ve Yatırım kurumu ile birlikte Scottish Enterprise, Highlands&Islands Enterprise, Business Gateway Scotland, TalentScotland ve İskoçya Hükümeti ile birlikte çalışmaktadırlar.

Uluslararası yatırımların İskoçya'ya çekilmesi onucunda Amazon ile 1850; Doosan ile 700; Barclays ile 600; BioFab ile 400 ve Mitsubishi ile 200 kişi istihdam edilmiştir. Samsung

firması Avrupa'daki ilk rüzgar enerjisi yatırımını İskoçya'ya yapmaya karar verirken, GlaxoSmithKline yaklaşık 100 milyon poundluk yatırım yapmaktadır.

Detaylı bilgi için: <http://www.sdi.co.uk/>

İrtibat Kişisi: Dr. Abdel Hadi Fawzy

Theresa Haran, kurumu hakkında sunum yapmış ve ekibimizin sorularına memnuniyetle cevap vermiştir. Skills Development Scotland; Careers Scotland, Scottish University for Industry ve Scottish Enterprise ile Highlands & Islands Enterprise'in insan kaynağı ile ilgili eğitim ve

fonlama işlevlerini bir araya getiren özerk bir kamu kuruluşudur. 2008 yılında kurulmuş olan yapı İskoçya'nın istihdam ortamının geliştirilmesi ve insan kaynaklarının dünya şartlarında yarışabilmesi için çalışmaktadır.

Avrupa Sosyal Fonlarını kullanan kurum öncelikle yerel ihtiyaçlara uygun olarak insan kaynağı yetiştirmeyi hedeflemiş ve hedef grubunu ikiye ayırmıştır. Birinci grubu 16-19 yaş arası gençler oluşturmakta olup, okulu terk edenler ve sosyal güvencesi olmayanlara özel önem verilmektedir. 18 yaş ve üzeri için oluşturulmuş ikinci hedef grup için kariyer hedefleri belirlenmekte ve istihdamın sürdürülebilirliği için eğitim ve danışmanlık faaliyetleri sağlanmaktadır. İşe yerleştirmelerde 26 hafta devamlılık aranmakta ve kurumun düzenlemiş olduğu programlar neticesinde bu oran %70 civarında yer almaktadır.

Detaylı bilgi için: <http://www.skillsdevelopmentscotland.co.uk/>

İrtibat Kişisi: Theresa Haran

İskoç Yatırım Bankası, Scottish Enterprise bünyesinde 2010 yılında kurulmuştur. Hedef grubunda yer alan büyüme ve ihracat odaklı yaklaşık 15.000 KOBİ'ye fon sağlamak amacı taşıyan kurum işletmenin ilk aşamalarında olduğu gibi geliştirme amacıyla da destekler sunmaktadır. Bu tür

işletmeler yanında büyüme kabiliyetine sahip olup başarısız olmuş işletmeleri de canlandırmak

için çalışmaktadırlar. Klasik bankacılık işlemlerine tabi olmayıp riskleri paylaşarak ortak yatırım yapıldığı ve gerektiği durumlarda kredi desteğinin sunulduğu bir yapıya sahiptir.

Varlık fonlaması üç aşamadan oluşmaktadır. Bunlar tohum, ortak yatırım ve girişim sermayesi olarak kurgulanmıştır. Yatırımlara karar verirken tamamen ticari ve işletmelerle eşit şartlarla hareket etmekte ve işletme yönetiminden ortalama 7-10 yıl arasında ayrılmaktadırlar. Yatırımları artırmak amacıyla 3 bütünleşik yol izlemektedirler: Melek yatırımcı birlikleri ve yatırımcılarla ortak çalışmalar yaparak arz tarafını geliştirmek, özellikle Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu gibi fon kaynaklarını artırarak para arzını güçlendirmek ve KOBİ'leri finansal olarak hazırlayıcı eğitimlerle fon talebini artırmaktır.

Kuruluşundan bu tarafa tohum dönemindeki işletmelere toplamda 205.000 pound yatırım yapılmışken, erken dönemde olan işletmelere 2 milyon pound, büyüme safhasındaki işletmelere 5 milyon pound yatırırken olgunluk dönemindeki işletmelere ise 15 milyon pound yatırım yapılmıştır.

Detaylı bilgi için: <http://www.scottish-enterprise.com/fund-your-business/scottish-investment-bank.aspx>

İrtibat Kişisi: Pat McHugh

Scottish Enterprise, the University of Edinburgh, NHS Lothian, City of Edinburgh Council and Alexandria Real Estate Equities Inc kurumlarının bir araya gelmesi ve Avrupa Yatırım Fonunun Edinburgh'u dünyanın yaşam bilimleri araştırmaları ve kalkınmadaki ilk 10 merkezinden biri yapmak amacıyla oluşturulmuş bir sağlık merkezidir.

Misyonlarını yatırımcıları, fikirleri ve işletmeleri bir araya getirerek yaşam bilimlerinde dünyanın en önemli araştırma merkezi olmak olarak belirlemişlerdir. Bu merkezi önemli kılan durum İskoçya halkının tamamının sağlık kayıtlarının tek bir elektronik sistemde tutuluyor olması

ve hastalar üzerinde araştırma yapacak olanlar için sürdürülebilir bir kayıt tutma özelliğinin olmasıdır.

Bu merkezde yaklaşık 1200 araştırmacıya 10000 m² alana sahip bir kuluçka merkezi sağlanacağı gibi önemli hastanelerin buraya konumlandırılması ile ortak bir çalışma alanı oluşturulacaktır. Kurum ayrıca her yıl düzenlediği inovasyon yarışmaları ile insan ve hayvan sağlığı için yeni buluşları desteklemektedir.

Bu merkezi önemli kılan en önemli unsur İskoçya'nın bilim alanında önde gelmesidir. 1996 yılında kopyalanan Dolly ilk memeli olarak tarihe geçmiş ve bu araştırmanın yapıldığı Roslin Enstitüsü yine bu merkezle ortak çalışma yapmaktadır.

Detaylı bilgi için: <http://www.edinburghbioquarter.com/>

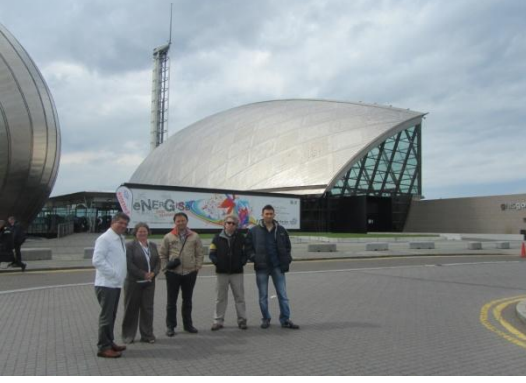
İrtibat Kişisi: Mike Finnen

Çalışma ziyaretinin son gününde Scottish Enterprise tarafından desteklenen altyapı projeleri ziyaret edilmiştir. Bu projelerden bir tanesi eski bir hamamın restore edilerek sosyal merkez haline getirildiği Glasgow Clup Maryhill'dir.

Bir diğer proje ise Glasgow İş Parkıdır. Burası öncesinde ağır sanayi bölgesi olup, tehlikeli atıklardan arındırılmış ve çeşitli yatırımcıların bu bölgeye yatırım yapmalarına teşvik verilmiştir.

Glasgow Bilim Merkezi, nehir kıyısındaki eski tersanenin çevre düzenlemesinin yapılması ile basın ve yayın kuruluşları ile birlikte konumlandırılmış ve konferans merkezleri ile birlikte yeni bir yaşam alanı oluşturmaktadır.

Görüşme sırasında Ajansımıza bilgilendirme yapan bütün kurumlar bölgemize davet edilmiş ve kurumlar arası işbirliğinin ilerleyen dönemlerde geliştirilmesi temennisi ile 5 günlük çalışma sona ermiştir.

Katılımın Ajansımızda Uygulamaya Yönelik Sağlayacağı Katkı:

Scottish Enterprise ile ortaklaşa yürütülen bu program ile İskoçya genelinde 50 yılı aşkın süredir bölgesel kalkınma konusunda yerel ve uluslar arası kaynakları kullanarak gerçekleştirilen uygulama örnekleri yerinde gözlemlenmiştir.

Ziyaret sırasında gözlemlenen en önemli husus İskoç aktörlerin genellikle AB fonları ile destek sunmaları ve personel sayılarının çok yüksek olmasıdır. İş parklarını yaygınlaştırmış olmaları, bölgemizdeki teknoparklar için örnek olabilecek bir doluluk göstermektedir. Ajans uygulamalarımızdan en önemli farkı destekler için belli bir dönem öngörmemeleridir.

İhtiyacı olan kurum ilgili program kapsamında başvuru yapmakta, başvurusu uzmanlar tarafından incelenmekte ve desteğin türüne karar verilmektedir. Eğer kurumun amaçları GES öncelikleri kapsamında ise başvuru işleme alınmakta ve gerekiyorsa danışmanlık hizmeti sağlanmaktadır. Eğer daha yüksek bir maliyet gerekiyorsa bu kez bir uzman ilgili kuruma görevlendirilmekte ve projeyi yürütmektedir.

Destek mekanizmalarını belli dönemde sunmaktan, başvuru dönemlerinden ve değerlendirme aşamasından kaynaklanan zaman kayıpları ziyaret edilen kurumlarda görülmemektedir.

Ziyaret edilen kurumlarda göze çarpan en önemli husus ülke genelinde sağlanan etkin koordinasyondur. Bütün kalkınma aktörleri tek bir GES planına uymak durumunda ve her kurumun 3 yıllık stratejik planı bulunmaktadır. Bu planlarda hangi yıl neleri destekleyecekleri ve ne kadar destek sunacakları baştan açıklanmaktadır. Etkin koordinasyonları sayesinde başvuru sahibi ortak bir şekilde ele alınarak ulusal çıkarlar doğrultusunda desteklenmesine gayret gösterilmektedir.

Ziyaretler sırasında samimi iletişimler kurulmuş ve gerekli dokümantasyonun sağlanması noktasında ve gelecekte olabilecek etkin paylaşımlar için mutabık kalınmıştır. Ziyaret edilen kurumların her biri için iletişim kişileri belirlenmiş ve daha somut çalışmalar için işbirlikleri kurulması öngörülmüştür.

Ülkemiz Ajanslarının AB fonlarını dağıtma görevi ile yetkilendirilmesi öncesinde yapılan ziyaret çok anlamlı ve faydalı olmuştur. Kuruluşundan itibaren geçen 3 yıllık zaman diliminde kaydettiği gelişim İskoç aktörler tarafından takdir edilmiş ve böylesi bir sorumluluğu başarıyla yerine getireceği ifade edilmiştir.

Raporun Paylaşılmasını Önerdiğiniz Diğer Birimler:

Tüm birimler